

Senedd Cymru
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig
Ymchwiliad i Fanc Datblygu Cymru
DBW05
Ymateb gan: Llywodraeth Cymru

-

Welsh Parliament
Economy, Trade, and Rural Affairs Committee
Development Bank of Wales inquiry
DBW05
Evidence from: Welsh Government





Ein cyf: VG-PO-015-24

Paul Davies, AS
Cadeirydd
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

17 Ionawr 2024

Annwyl Gadeirydd,

Rwy'n croesawu ymchwiliad Banc Datblygu Cymru y Pwyllgor ac yn atodi sylwadau cychwynnol i gefnogi'r cam ymgynghori a hefyd yn cyfeirio'r Pwyllgor at fy Natganiad ym mis Hydref 2022 sy'n nodi pumed pen-blwydd y Banc Datblygu.

[Datganiad Llafar: Banc Datblygu Cymru – Buddsoddi Uchelgeisiol \(25 Hydref 2022\) | LLYW.CYMRU](#)

Rwy'n edrych ymlaen at ymddangos o flaen y Pwyllgor yn ddiweddarach eleni.

Yn gywir,

Vaughan Gething AS/MS
Gweinidog yr Economi
Minister for Economy

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

At: Paul Davies AS, Cadeirydd, Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig
Oddi wrth: Vaughan Gething AS, Y Gweinidog yr Economi
Dyddiad: 17 Ionawr 2024

Ynghylch: Ymchwiliad Banc Datblygu Cymru - 2024

Diben

Mae'r papur hwn yn darparu gwybodaeth gefndirol i gefnogi ystyriaethau cychwynnol y Pwyllgor wrth iddo ddechrau ei ymchwiliad. Bydd papur tystiolaeth pellach yn cael ei ddarparu cyn i'r Gweinidog ddod i'r cyfarfod o'r Pwyllgor ar 24 Ebrill.

Trosolwg o Fanc Datblygu Cymru:

Mae Banc Datblygu Cymru'n rhan allweddol o strategaeth Llywodraeth Cymru i greu Cymru fwy ffyniannus a chadarn ac i gefnogi economi Cymru drwy ei gwneud hi'n haws i fusnesau, arloeswyr ac entrepreneuriaid gael y cyllid sydd ei angen arnynt i gychwyn egin fusnes, i gryfhau ac i dyfu.

Prif rôl y Banc Datblygu yw llenwi'r gofod rhwng angen busnes am gyllid a chyflenwad cyllid yn y farchnad. Mae'n mynd i'r afael â'r 'bwllch' lle na all pharodrwydd i dderbyn risg a chynhyrchion confensiynol arianwyr y sector preifat ddiwallu anghenion busnesau sy'n chwilio am gyllid. Mae'n ofynnol iddo weithredu ar sail fasnachol, ac nid disodli'r farchnad yw ei swyddogaeth.

Mae'r Banc Datblygu yn gorff hyd braich ac felly nid yw Gweinidogion Cymru yn cymryd rhan mewn materion gweithredol o ddydd i ddydd, materion masnachol, nac mewn gwneud penderfyniadau o fewn Grŵp Banc Datblygu Cymru. Mae'r strwythur llywodraethu yn cynnwys y Bwrdd Cyfarwyddwyr, y Pwyllgor Archwilio a Risg, y Pwyllgor Taliadau a'r Pwyllgor Enwebiadau.

Ar adeg ei sefydlu yn 2017, gosodwyd targed buddsoddi blynyddol o £80 miliwn erbyn 2020 i'r Banc Datblygu. Cyrhaeddwyd y targed cychwynnol ddwy flynedd yn ddiweddarach yn y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019. Dros ei bum mlynedd gyntaf (2017-2022) mae'r banc wedi rhagori ar dargedau buddsoddi, gan ddarparu effaith economaidd o £1.2 biliwn. Yn 2023-24 cyfanswm y buddsoddiadau ecwiti a dyledion oedd £124 miliwn.

Mae'r Banc Datblygu yn cefnogi blaenoriaethau ar draws Llywodraeth Cymru drwy ddarparu cyllid a gwasanaethau. Mae wedi profi ei fod yn gallu darparu atebion cymhleth yn gyflym. Dangoswyd hyn yn 2020 pan lansiodd y cynllun benthycu argyfwng cyntaf ar gyfer Covid-19 yn y DU. Mae enghreifftiau mwy diweddar yn cynnwys cyflwyno Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd newydd a chyflwyno cynllun Cymorth i Aros Llywodraeth Cymru.

Gyda phortffolio cwsmeriaid o dros 3000 o fusnesau, mae'r Banc Datblygu yn cynnig ystod helaeth o opsiynau ar gyfer cael cyllid, sy'n cefnogi anghenion benthycu micro ar raddfa lai hyd at gyllid ar gyfer twf ar raddfa fawr.

Yn ogystal â rheoli cronfeydd a gwneud buddsoddiadau, mae'r banc hefyd yn darparu gwasanaethau swyddogaethol i Lywodraeth Cymru ar sail gytundebol. Darparu Cymorth i Brynu Cymru yw'r mwyaf o'r gwasanaethau swyddogaethol hyn. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi buddsoddi £8 miliwn yn y banc ar gyfer prosiectau Cynllun Model Buddsoddi Cydfuddiannol ("MIMS") lle daw'r banc yn ddeiliad ecwiti cyhoeddus mewn cwmnïau sy'n codi cyfalaf ar farchnadoedd rhyngwladol ac yn cyflawni prosiectau cyfalaf mawr fel adeiladu ffyrdd, ysbytai ac ysgolion. Mae'r banc hefyd yn rheoli nifer o fenthyciadau cymhleth ar ran Llywodraeth Cymru a thrwy'r Grŵp Cefnogi Adfer mae'n darparu ymyrraeth amserol sy'n cefnogi busnesau mewn argyfwng.

Yr hyn sy'n gwneud y Banc Datblygu yn wahanol fel buddsoddwr yw'r dull partneriaeth o weithredu y maent yn ei fabwysiadu gyda'u cwsmeriaid. Daeth *y gorau yn y dosbarth a chyda wyneb dynol* yn ethos gweithredu ar gyfer y sefydliad. Mae arolwg 2022 ar syniadau pobl am natur y brand yn dangos yn glir bod gan gwsmeriaid a chyfryngwyr barch mawr at y banc datblygu. I gwsmeriaid priodoleddau cryfaf y brand yw 'gonest a dibynadwy', 'arbenigol a phroffesiynol' ac 'esbonio pethau'n eglur'. Mae Sgôr Hyrwyddwr Net y banc yn cael ei raddio'n 'rhagorol'. Y Sgôr Hyrwyddwr Net yw'r mesur a ddefnyddir i olrhain profiad cwsmeriaid yn seiliedig ar ba mor debygol ydyn nhw o argymell cynnyrch neu wasanaeth.

Llythyr cylch gwaith a Chynllun Corfforaethol

Mae llythyrau cylch gwaith yn mynegi blaenoriaethau polisi a chyflawni ac yn hanesyddol maent wedi cael eu cyhoeddi'n flynyddol. Ym mis Tachwedd 2021 cyhoeddwyd llythyr Cylch Gwaith 5 mlynedd am Dymor y Llywodraeth ar gyfer Banc Datblygu Cymru, sef y Cylch Gwaith cyntaf am Dymor Llywodraeth cyfan a roddwyd i unrhyw gorff Hyd Braich yng Nghymru.

Mae [Cynllun Corfforaethol](#) y banc, a ddatblygwyd mewn ymateb i'r cylch gwaith, yn nodi sut mae'n cefnogi Llywodraeth Cymru i fynd i'r afael â blaenoriaethau o ddatblygu economaidd i ddatgarboneiddio preswyl. Caiff cynnydd yn erbyn y targedau sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Corfforaethol eu diweddarau'n flynyddol yng Nghynllun Gweithredol y banc.

Mae'r llythyr Cylch Gwaith hefyd yn cyfarwyddo'r banc i roi pwyslais ar ddarparu gwasanaeth ledled Cymru, ar draws sectorau, ac i gefnogi busnesau o wahanol feintiau ac ar wahanol gamau o'u datblygiad a'u twf. Mae dosbarthiad rhanbarthol y gweithgarwch o ran buddsoddi yn gytbwys ar draws Cymru.

Adrodd a Sicrwydd

Mae'r Bwrdd yn cyfarfod bob deufis, ac mae cyfarfodydd Gweinidogol gyda Chadeirydd a Phrif Swyddog Gweithredol y Banc Datblygu'n cael eu cynnal bob dwy flynedd gan roi'r cyfle i gael yr wybodaeth ddiweddaraf am berfformiad y sefydliad a heriau strategol. Mae'r cyfarfodydd hyn hefyd yn rhoi cyfle i ddeall ble a sut y gallai'r llywodraeth ehangach gefnogi gwaith y banc. Mae'r cyfarfodydd rheolaidd hyn yn rhan o'r fframwaith llywodraethu y cytunwyd arno ar gyfer y banc.

Mae gan Lywodraeth Cymru sylwedydd sy'n bresennol yng nghyfarfodydd y Bwrdd. Mae swyddogion hefyd yn mynd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r cyfathrebu rhwng y banc a Llywodraeth Cymru yn cael ei reoli'n effeithiol gan y Tîm Partneriaeth ac mae'r Cadeirydd a/neu'r Prif Swyddog Gweithredol yn ysgrifennu'n rheolaidd at y Gweinidog i roi gwybod am ddatblygiadau, llywddiannau neu heriau allweddol.

Mae tystiolaeth ac adborth o'r farchnad yn dweud wrthym fod Banc Datblygu Cymru wedi sefydlu ei hun fel sefydliad credadwy iawn. Mae'n cael ei barchu gan gwsmeriaid a rhanddeiliaid yn y sector.

Mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio a Risg wedi darparu llythyr sicrwydd i Lywodraeth Cymru yn nodi Adroddiad Blynyddol Archwiliad Mewnol y banc gan fynegi barn fod gan y sefydliad fframwaith digonol ac effeithiol ar gyfer rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol.

Trafododd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus eitem ar Gronfa Fuddsoddi Gwyddorau Bywyd Cymru ym mis Rhagfyr. Bydd adolygiad o'r gwersi a ddysgwyd yn cael ei gynnal gan y banc ar ran Llywodraeth Cymru a bydd hwn yn cael ei rannu gyda'r pwyllgor maes o law.

Cyfalafu

Mae cyllid busnes yn ymgymeriad hirdymor, yn enwedig mewn perthynas â buddsoddiad ecwiti neu gyfalaf tymor estynedig (cyfalaf amyneddgar). Ar hyn o bryd mae'r Banc Datblygu wedi'i gyfalafu'n dda, gyda gweithgaredd buddsoddi wedi'i broffilio yn ymestyn hyd at 2031 ar gyfer Cronfa Buddsoddi Hyblyg Cymru.

Nid yw'r banc yn cael 'grant cymorth'. Yn hytrach, mae'n defnyddio enillion o'r llog a godir ar fenthyciadau i dalu costau sefydliadol. Yn y modd hwn, pan fydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyfalaf i gefnogi cronfa a weithredir gan y banc, mae 100% o'r cyllid hwnnw'n cael ei gyfeirio at fusnesau.

Mae'r banc yn ceisio sicrhau'r gwerth gorau posibl am arian er mwyn creu model ariannol cynaliadwy ar gyfer benthycia busnes craidd. Mae'r gallu i "ailgylchu" cyllid yn ychwanegu'n sylweddol at y datganiad gwerth.

Mae'r Banc Datblygu yn gweithredu portffolio o gronfeydd sy'n defnyddio cyfalaf yn effeithiol i gefnogi amcanion datblygu economaidd. Mae rhai cronfeydd â risg uwch nag eraill oherwydd natur y buddsoddiadau neu'r benthyciadau a wnânt. Drwy reoli portffolio cytbwys, mae'r banc ar y trywydd iawn i ad-dalu'n llawn ei rwymedigaethau i Lywodraeth Cymru o ran benthyciadau.

At hynny, mae cyllid a ddefnyddir gan Fanc Datblygu Cymru fel arfer yn denu cyllid sylweddol gan y sector preifat, gan wella'r datganiad gwerth cyffredinol ymhellach. Cafwyd buddsoddiad ychwanegol o £114 miliwn mewn cyd-fuddsodiadau gan fanciau a ffynonellau sector preifat eraill yn 2022/23.

Mae'r cyfraniad a wnaed gan arian yr UE i ddatblygiad y banc wedi bod yn sylweddol yn hanesyddol. Ond nid yw'r Banc Datblygu yn dibynnu mwyach ar gyllid yr UE nac ar gronfeydd olyniaeth yn y DU i gynnal buddsoddiad gyda busnesau yng Nghymru.